А. С. Горны

Беларускія праваслаўныя часопісы ў міжваеннай Польшчы: роспіс зместу

У міжваеннае дваццацігоддзе ў Польшчы, у склад якой уваходзіла частка беларускіх земляў, выдаваўся шэраг праваслаўных царкоўна-грамадскіх часопісаў на беларускай мове. Дадзены аспект, нягледзячы на сваю гістарычную ўнікальнасць, па-ранейшаму мала адлюстраваны ў айчыннай гістарыяграфіі. Тым не менш, пытанні ўзаемасувязей беларускага нацыянальнага руху і Праваслаўнай царквы прадстаўляюць значную актуальнасць для сучасных даследчыкаў царкоўнай гісторыі Беларусі.

У дадзенай публікацыі прыводзіцца роспіс зместу беларускіх праваслаўных часопісаў “Праваслаўны беларус”, “Праваслаўная Беларусь”, “Беларуская зарніца”, “Сьветач Беларусі”, “Голас праваслаўнага беларуса”, “Царква і Народ”. Амаль усе гэтыя выданні друкаваліся ў г. Вільня, за выключэннем часопіса “Праваслаўны беларус”, які выдаваўся ў Варшаве з благаславення царкоўных уладаў Польскай аўтакефальнай праваслаўнай царквы. Пад іх вокладкай аб’ядноўваліся featured rознабаковыя матэрыялы папулярнага, духоўнага і асветніцкага зместу: апавяданні духоўна-этычнага характару, царкоўныя казанні, артыкулы па гісторыі Праваслаўя на Беларусі, публіцыстычныя нататкі. Значнае месца ў вышэй названых часопісах займалі звесткі аб штодзённым жыцці і праблемах Праваслаўнай царквы на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Пераважна гэта карэспандэнцыі і артыкулы, якія закраналі пытанні беларусізацыі царквы і барацьбы з паланізацыяй духоўных устаноў,

канфіскацыі царкоўнай маёмасці з боку польскіх уладаў і каталіцкага касцёла, пераследавання духавенства і інш. Некаторыя праваслаўныя выданні знаходзіліся пад уплывам вядомых беларускіх грамадска-палітычных і культурных дзеячоў, што вельмі добра адбівалася на іх змесце. Так, фактычна адзіным аўтарам усіх матэрыялаў часопіса "Праваслаўная Беларусь" з'яўляўся вядомы беларускі дзеяч, сенатар Польскай рэспублікі В. Багдановіч, які актыўна выкарыстоўваў старонкі часопіса для ідэйнай барацьбы з прадстаўнікамі польскай аўтакефаліі.

Прадстаўлены роспіс зместу будзе карысны для вывучэння складаных працэсаў развіцця Праваслаўнай царквы на заходнебеларускіх землях у міжваеннае дваццацігоддзе. Беларуская праваслаўная перыёдыка міжваеннай Польшчы добра захавалася і даступна сучаснаму пакаленню даследчыкаў. Усе нумары пералічаных часопісаў, якія выдаваліся ў Вільні, цяпер знаходзяцца ў Бібліятэцы Акадэміі навук Літвы. Асобнікі часопіса "Праваслаўны беларус" захоўваюцца ў Бібліятэцы Варшаўскага ўніверсітэта. Асобныя нумары кожнага з выданняў маюцца ў Нацыянальнай бібліятэ Беларусі.

Праваслаўны беларус (Варшава)[1]

Рэдактар-выдавец: Іван Пачопка[2]

1925 г.

№ 1 – 1 лютага

Рэдакцыі праваслаўнаго Беларуса Благаслаўленьне Мітрапаліта Дзіанісія.

Нашы заданьні [ад рэдакцыі].

Навука на сьвята Сьвятых Грамніц.

Пастанова Сьвяшчэнага Сыноду аб ужываньні роднай мовы ў царкве і школі.

Я. П-ка [Я. Пачопка]. Пашырэньне праваславнай веры і асьветы

[1] Часопіс выдаваўся пры фінансавай падтрымцы беларускіх паслоў польскага парламента. Гл.: *Ліс А.* Цяжкая дарога свабоды. Мінск. 1994. С. 96.

[2] Пачопка, Янка (1890 – 1977) – беларускі публіцыст, літаратар, аграном. Друкаваўся ў газетах "Наша ніва", "Сялянская ніва", часопісах "Маланка", "Заранка", "Калосьсе". Аўтар шэрагу кніг сельскагаспадарчай тэматыкі.

на Беларусі ў першыя часы нашай гісторыі (IX – XII век).

Ключановіч. Праваслаўнаму беларусу [верш].

Проф. І. Савіцкі. Мейсца беларускай мовы сяродзь моваў усяго сьвету наагул і славянскіх увасобку.

К. Сівы. Брацтвы праваслаўных сьвяшчэнікаў.

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Салдатка [верш].

Царкоўнае жыцьцё (Награда ордэнам Polonia Restituta Мітрапаліта Варшаўскага і ўсіх праваслаўных царквоў у Польшчы Дзіонісія).

№ 2 – 15 лютага

Вобраз Божай Мацеры Віленская – Одыгытрія.

Я. П-ка [Я. Пачопка]. Царкоўныя брацтвы на Беларусі.

Ів. П-ка [Я. Пачопка]. 400-лецьце беларускага друку.

Проф. І. Савіцкі. Мейсца беларускай мовы сяродзь моваў усяго сьвету наагул і славянскіх увасобку (працяг).

М. Запольскі. На чужыне [верш].

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Бусел (беларуская легенда).

Царкоўнае жыцьцё.

№ 3 – 1 сакавіка

Праўдзівы пост.

Хрэстнае знамене.

Вялікая падзея [аб адкрыцці праваслаўнага багаслоўскага факультэта ў Варшаўскім універсітэце].

Акт адкрыцьця багаслоўскага факультэта 8 лютага 1925 г.

Проф. І. Савіцкі. Мейсца беларускай мовы сяродзь моваў усяго сьвету наагул і славянскіх увасобку (канец).

Я.Б. [Я. Пачопка] [Верш].

З прамовы сэнатара Карпінскага аб царкоўных землях.

Царкоўнае жыцьцё (Аб становішчы праваслаўнага ваеннага духавенства. Стыпэндзіі для студэнтаў праваслаўнага багаслоўскага факультэта. Праваслаўныя сьвяты ў польскай арміі. Сьветлай памяці Мітрапаліта Юрыя)

№ 4 – 22 сакавіка.

Сьвяш. В. Варварыв. Для чаго мы пасьцім.

Проф. О. Лотоцькі. Нацыянальны элемэнт у хрысьціянстве (Пераклад з украіскага).

Радко. Якою павінна быць беларуская школа.

Сьвяшчэнік М.Я. Праваслаўныя браты беларусы [ліст у рэдакцыю].

Я. Башкір [Я. Пачопка]. Марылька (Казка для дзяцей).

Царкоўнае жыцьцё (Бюджэт праваслаўнага іспаведаньня. Мітрапаліт Дзіанісі ў Прэмера Грабскага).

Становішча праваслаўнай царквы ў Расеі.

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Жабрак [верш].

№ 5 – 5 красавіка.

Уваход Госпада ў Ерузалім.

Сьвяшч. А.С. Навука на сьв. Вербніцу.

Мітрапалітальны сабор.

Проф. О. Лотоцькі. Нацыянальны элемэнт у хрысьціянстве (канец).

І. Палачанін. Старадаўнія суседзі беларусаў і стварэньне імі свайго гаспадарственага цела.

Магільнік.

Я. Башкір [Я. Пачопка]. Над царамі цар.

Царкоўнае жыцьцё (Прасьледаваньне духавенства ў Расеі. Як жывець патрыарх Ціхан. Справа рэлігійных ізувераў).

№ 6 – 19 красавіка.

Сьвятое Евангельля на Вялікадзень.

Выясненьне Вялікоднага Евангелія.

Васкрасеньне Хрыстова.

Слова навучаючае святога Іоана Златаўстага на Вялікдзень.

Страданьне, сьмерць і васкрасеньне Госпада Ісуса Хрыста.

Свяшч. Модэст Яцкевіч. На Крыжы.

М. Запольскій. Божая кара. Матчыныя апавяданьня.

Вялікдзень у беларусаў.

Прачыстая сярод ночы [верш рэлігійнай народнай літаратуры 17 – 18 ст.ст.].

Царкоўнае жыцьцё (Прызнаньне аўтокефаліі праваслаўнай

Царквы ў Польшчы).

№ 7 – 10 траўня.

Свяшч. А.С. Крыніца вады жывой.

Аўтокефалія Праваслаўнай Царквы ў Польшчы.

Добрай памяці Патрыярха Маскоўскага Ціхана.

Сымон Полацкі (1629–1680 гг.)

Псалом CXXXVI [верш].

М. Запольскі. Брату [верш].

І. Палачанін. Старадаўнія суседзі беларусаў і стварэньне імі свайго гаспадарственага цела (канец).

Парахвіянін. Аб вуніі. Пісьмо ў рэдакцыю.

М. Запольскій. Матчыныя апавяданьня. Захаваны скарб.

Власт. Сож і Дняпро.

Царкоўнае жыцьцё (Маламажэйкаўская царква. Аб скліканьні Усясьветнага Сабору ў 1925 г. Варункі ўтрыманьня сьвяшчэнікаў прыпісных Царквоў. Мэтодысты і Жывая Царква. Становішча Усяленскай Патрыярхіі. Змаганьне за Царкву).

№ 8 – 31 траўня.

Сьвяшч. Мад. Яцкевіч. Навука ў дзень Сьвятой Тройцы.

Нашы сьвятыні. Манастыр Сьвятога Духа ў Вільні.

Сьвяшч. М. Яцкевіч. Настанаўленьне хрысьціяніну.

М. Запольскі. Хто-ж другі заплача…

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Адамка. Апаведаньне для дзяцей.

Царкоўнае жыцьцё (Стараньне аб захаваньні парахвіі [аб Паручанскім прыходзе Навагрудскага павета]. Пачатак лекцыяў на багаслоўскім факульцеце. Камісія для перакладу Сьв. Пісьма і Богаслужбовых кнігаў. Незаконнае вымаганьне [аб Луцкім Крыжаўзвіжанскім брацтве]).

№ 9 – 21 červня.

Нашы сьвятыні. Віленскі Траецкі манастыр.

Проф. О. Латоцкі. Зьменнасьць царкоўнага строю.

П.Х. Аб духоўным выхаваньні дзяцей.

Б. Каляда. Якую шкоду робіць гарэлка нашаму целу і душы.

Ів. П-ка [Я. Пачопка]. Янка Купала (да 20-лецьця яго поэтыцкай творчасьці).

В. Тан. Дуб і віхор [верш].

М. Запольскі. Матчыныя апавяданьня. Маці.

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Адзін [верш].

Царкоўнае жыцьцё (Адрачэньне Патрыярха Канстанціна. Сьвяткаваньне 1600-лецьця першага Усяленскага Сабору. Суд у справе захвату Царквы. Кавярня на месьце царквы. Аб праваслаўных магільніках).

№ 10 – 28 чэрвеня.

Сьвяшч. П. Табінскі. Не злоўжывайце словам.

Проф. О. Латоцкі. Зьменнасьць царкоўнага строю (канец).

Б. Сьведка. Шпіёны. Апавяданьне з падзей 1920 г.

№ 11 – 12 ліпня.

Сьвяшч. Мадэст Яцкевіч. Мора жыцьця.

Г. Пападапуло. Будучае змаганьне хрысьціянства з марксызмам.

Б. Каляда. Якую шкоду робіць гарэлка нашаму целу і душы (працяг).

Б. Сьведка. Шпіёны. Апавяданьне з падзей 1920 г. (канец).

Я. Башкір [Я. Пачопка]. Летам [верш].

Царкоўнае жыцьцё (Палажэньне аб унутраным устройстве праваслаўнай царквы ў Польшчы. Адлучэньне ад Праваслаўнай Царквы "Віленскай Абшчыны Стара-Праваслаўнай Царквы". Мэморыял ксяндзоў-беларусаў ўручаны Папескаму нунцыю ў справе конкордату).

№ 12 – 19 ліпня.

Сьвяшч. Мад. Яцкевіч. Памятай аб спасеньні душы. Слова ў дзень сьв. пророка Ільлі.

Доля Мала-Мажэйкаўскай царквы.

Ів. Палачанін. Грамадзкае жыцьцё старадаўней Беларусі.

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Тры праўды. Народнае апавяданьне.

С. Сьвістун. [Вершы].

Царкоўнае жыцьцё (К пытаньню аб памяншэньні ліку

праваслаўных парахвіяў. Царкоўныя землі і зямельная рэформа).

№ 13–14 – 29 жніўня.

Карыстаньне часам.

Усяленскі Патрыярж Васіль III.

Праф. О. Лотоцкі. Дзержаўны закон, як праўная аснова аўтокефаліі.

Грэхаводніца.

Праваслаўны сабор на Саскім пляцу ў Варшаве.

Власт. Разбойнік.

Я. Башкір [Я. Пачопка] . Восень [верш].

М. Запольскі. Матчыныя апавяданьня. Влада нядобры.

Царкоўнае жыцьцё (Захват Царквы на Палесьсі [у вёсцы Саяловічы]. Царкоўныя адносіны ў Савецкай Украіне. Аўтокефалія Праваслаўнай Царквы на Украіне. Жывоцаркоўны сабор у Маскве. Адступніцтва епіскапа. Багаслоўскія выданьня ў Савецкай Расеі. Адозва расейскіх багасловаў. Справа мітрапаліта Мэльхісэдэка).

Аб чым пішуць. Беларусь ці Крывія.

Сьв. М. Яцкевіч. Фэст у Беліцкай царкве.

№ 15–16 – 20 верасьня.

Асьцерагайцеся.

Ідзіце ў Царкву Сьв. Івана Златаўстага.

Праф. О. Лотоцкі. Дзержаўны закон, як праўная аснова аўтокефаліі (канец).

М. Запольскі. Скрозь маліся [верш].

Рэлігійнасьць сьветачаў навукі.

Прааcьвяшчэнныя архіпастыры Прав. Царквы ў Польшчы.

Я. Шкірба [Я. Пачопка]. Адзяленьне беларускай праваслаўнай царквы ад Маскоўскай мітраполіі ў XIV веку.

Царкоўны конгрэс у Стакгольму.

Янка Башкір [Я. Пачопка]. Сама вінавата. Народная легэнда.

Царкоўнае жыцьцё (Праэкт аб нядзельных школах. Праэкт закрыцьця Кременецкай Духоўнай Сэмінарыі. Ад’езд Архіепіскапа Феадосія. Пераход праваслаўнага архіпастыра на каталіцтва [аб архімандрыце Філіпе Марозаве]. Усерасійскі царкоўны сабор.

Разлад у Праваслаўнай Царкве ў Амэрыцы. Сьмерць Мітрапаліта Агафангела).

Аб чым пішуць. Ці не заранньне?

№ 17–18 – 25 кастрычніка.

Проціў тых, хто няўважна стаіць у царкве Сьвятога айца нашага Івана Златаўстага.

Томос Царгародзкага Патрыярха Грыгорыя IV аб аўтокефаліі Праваслаўнай Царквы в Польшчы.

Урачыстае абвешчаньне Аўтокефаліі Праваслаўнай Царквы ў Польшчы 17 верасьня 1925 г.

Сьвяшч. М. Яцкевіч. Хрыстос ходзіць.

Гальяш Леўчык. Восень [верш].

Я. Башкір. [Я. Пачопка] [Вершы].

№ 19–20 – 15 лістапада.

Проціў тых, што нядбаюць аб чытаньні Сьвятога Пісаньня. Сьвятога Івана Златаўстага.

Свяшч. М. Кушнерук. Праваслаўна-Хрысьціянская царква ў адносінах да задач грамадзкага жыцьця.

С. Свістун. Евангельле [верш].

І. Пачопка. Прафэсар Іван Огіенко. У 20-ыя ўгодкі яго ўкраінскай навуковай і грамадзкай працы.

Сьвяшч. М. Яцкевіч. Камяні-памятнікі.

Сьвяшч. Мадэст Яцкевіч. Душа.

Г.Л. Гальгофа.

С. Сьвістун. Цень. Памяці Ф. Скарыны [верш].

Царкоўнае жыцьцё (Аб намесьніку Маскоўскага Патрыяршага Прэстолу. Проціў Маскоўскага Царкоўнага Сабору. Перамены ў каталіцкай іерархіі ў Польшчы. Конфлікт паміж Чэхаславакіей і Ватыканам. Угодкі Нікейскага Сабору ў Рыма-Каталіцкай Царкве. Справа Амэрыканскай Праваслаўнай Царквы. Баптысты ў С.С.С.Р.).

Аб чым пішуць. Дзесяцелецьце Беларускай школы.

№ 21 – 6 сьнежня.

Усе мы павінны рабіць не для сваёй, а для агульнай карысьці. Сьвятога Івана Златаўстага.

Сьвяшч. М. Кушнерук. Праваслаўна-Хрысьціянская царква ў адносінах да задач грамадзкага жыцьця (канец).

П. Прадуха. Не шкадуй беднаму [верш].

М. Заренін. Шэпты восені.

Т. Баяноўскі. Маці.

Царкоўнае жыцьцё (Разлом Праваслаўнай Царквы ў Віленшчыне [аб царкве ў в. Гаўе Валожынскага павету]. Доля праваслаўнай царквы ў Вільні на Сніпішках. Камісія па пытаню аб об’еднані Праваслаўнай і Англіканскай царквы. Б. пасол Кахановіч проціў аўтокефалі Праваслаўнай Царквы ў Польшчы. Новы агмень вуніяцкай прапаганды).

№ 22 – 25 сьнежня.

Ад рэдакцыі.

Сьвяшч. Мадэст Яцкевіч. Альфа і Омэга.

А.Л. Старадаўняя калядная беларуская песьня.

Беларускія калядныя рэлігійныя песьні.

Сьвяшч. Мадэст Яцкевіч. Каляда і яе міфологічнае паходжэньне.

Каляды ў беларусаў.

З. Бядуля. На Каляды к сыну.

Я.П. [Я. Пачопка] Сасновыя боты. Калядная апавяданьне.

Аб чым пішуць. Час зразумець [аб беларускамоўных казаннях у царкве в. Казлоўшчына].

Аб пачатку звычая даваць на Вялікдзень чырвоныя яйкі.

Праваслаўная Беларусь (Вільня)

Рэдактар-выдавец: Л. Голад[3]

[3] Протаіерэй Лука Голад (1891 – 1947) – праваслаўны святар, грамадскі дзеяч. Выступаў супраць абвяшчэння аўтакефаліі Праваслаўнай царквы ў Польшчы. У 1925 г. быў арыштаваны польскімі ўладамі за антыдзяржаўную дзейнасць, асуджаны да 5 месяцаў турмы. З 1927 г. служыў у т.зв. “патрыяршай Кацярынінскай абшчыне” – адзіным прыходзе ў Польшчы, які падпарадкоўваўся Маскоўскаму патрыярхату. Быў сябрам Праваслаўнага беларускага дэмакратычнага аб’яднання, у 1928 г. прымаў актыўны ўдзел у перадвыбарчай агітацыі на карысць беларускіх арганізацый ў польскі парламент.

1927 г.

№ 1 – 1 кастрычніка.

Ад рэдакцыі.

В. Багдановіч. Царква і Дзяржава.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Беларускія палітычныя групы.

Прат. Л. Голад. Нацыянальная мова ў праваслаўнай царкве.

Мэморыял сяброў аб’яднанае царкоўнае камісіі з прэдстаўнікоў беларускага нацыянальнага камітэту і расейскага народнага аб’яднаньня ў Вільні.

В. Богдановіч. Беларуская народная асьвета ў Латвіі.

Вукол [св. А. Коўш]. Значэньне кооперацыі ў жыцьці грамадзянства.

№ 2 – 15 кастрычніка.

В. Б. [В. Багдановіч]. Якім шляхам?

Прат. Л. Голад. Дагматычныя падставы саборнасьці ў праваслаўнай царкве.

Мэморыял сяброў аб’яднанае царкоўнае камісіі з прэдстаўнікоў беларускага нацыянальнага камітэту і расейскага народнага аб’яднаньня ў Вільні (Аканьчэньне).

Праваслаўны Грамадзянін. Чарговая неадложная палітычная справа (Ліст да Рэдакцыі).

Я. Красоўскі. У чым прычына (Ліст да рэдакцыі).

Г. Л. Крызыс парлямэнтарызму ў Польшчы.

В. Багдановіч. Праваслаўная царква ў Ковенскай Літве.

Царкоўная хроніка (Праваслаўная царква ў СССР і Савецкая Улада).

№ 3 – 1 лістапада.

“Праваслаўнае Беларускае Дэмократычнае Аб’яднаньне”.

Праваслаўна-Беларускае Дэмократычнае Аб’еднаньне (Праграма).

Арганізацыйны статут Праваслаўнага Беларускага Дэмократычнага Аб’еднаньня.

Прат. Л. Голад. Дагматычныя падставы саборнасьці ў праваслаўнай царкве (канец).

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Што трэба рабіць (Адказ п.

Красоўскаму).

В. Багдановіч. Праваслаўная царква ў Латвіі.

Аргус. Праваслаўны Сабор у Беластоку (Ад нашага ўласнага карэспандэнта).

Царкоўная хроніка (Ліст мітрап. Сергія да мітрап. Дыянісія. Прынцыповае вырашэньне Найвышэйшага Суда. Мітрапаліт Антоні ў Польшчу ня едзе).

№ 4 – 15 лістапада.

В. Б. [В. Багдановіч]. Першае заданьне (З передвыбарных разважаньняў).

К. Калішук. Польскі Сойм і Беларускія паслы.

Пр. Л. Голад. Польская дзяржаўная пазыка.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Чырвоная рабіна [аб праваслаўным саборы ў Беластоку].

В. Багдановіч. Архіерейская турма.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Віленская праваслаўная сэмінарыя.

Рэдакцыя. “Pro domo sua” (Аб сабе).

Царкоўная хроніка (Абрашчэньне м. Еўлогія. Ліст пасла Сойму п. Любарскага да м. Дыанісія. Будова царквы ў Баранавічах (Ад нашага карэспандэнта)).

№ 5 – 1 сьнежня.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. “Юпітэр злуецца”.

В. Багдановіч. Аўтокефалія.

“Ганімая і таржаствуючая”.

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту).

Мураванскі прыхожанін. Маламажэйкаўская “мураванская” царква (Лідск. пав.).

Вукол [св. А. Коўш]. Нраўственныя падставы коопэрацыі.

Царкоўная хроніка (Пасланьне мітр. Пятра).

№ 6 – 15 сьнежня.

Пачатак выбарчай кампаніі.

Адозва [Беларускага Цэнтральнага Аб’яднанага Выбарнага

Камітэта].

Распараджэньне аб выбарах у Сойм і Сэнат.

“Ганімая і таржаствуючая” (Аканчаньне).

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (працяг).

Рэдакцыя. Польскае “Słowo” аб “Праваслаўнай Беларусі”.

В. Багдановіч. Бруковая газэтка аб Архіепіскапе Елеўферыі.

Царкоўная хроніка (Мітр. Еўлогій аб палажэньні царквы. В.К. Нядзельскі ў Парыжу. Разрашэньне сьвяшч. Каўша. Спробы перарабленьня царквы ў народны дом).

1928 г.

№ 1 – 1 студзеня.

З Новым Годам!

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Блёк нацыянальных меньшасьцяў.

Плятформа Беларускага Цэнтральнага Аб’яднанага Выбарнага Камітэту Блёку Нацыянальных Меншасьцяў.

Пр. Л. Голад. Палітычная сьпеласьць.

Саборанін [В. Багдановіч]. “Мітрапалічы блёк”.

В. Багдановіч. Адказ мітрапаліта Дыанізыя мітрапаліту Сергію.

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (працяг).

Зьезд выбаршчыкаў.

Царкоўная хроніка (Зьезд благачынных Віленскае эпархіі. Таксама дзеяч! [аб сенатары А. Назарэўскім]. Рэвізыя будаўлянага камітэту ў Баранавічах).

№ 2 – 10 студзеня.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Пасьля З’езду.

Рэзалюцыі Зьезду выбаршчыкаў.

В. Багдановіч. Беларускі Пасольскі Клюб і яго праца ў Сойме і Сэнаце ў 1922 – 1927 г.

Наглядчык. Польскі радыкалізм і справа нац. меншасьцяў.

В. Багдановіч. Адказ мітрапаліта Дыанізыя мітрапаліту Сергію (Аканчаньне).

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы

Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (працяг).

Пр. Л. Голад. Чарговае заданьне.

Царкоўная хроніка (Частаваньне архіеп. Елеўферыя ў Коўне. Цэркаў і касьцёл у СССР. Аддзяленьне загранічнага (эміғранскага) расейскага Сыноду ад Расейскага Маскоўскага Патрыярхату).

№ 3 – 28 студзеня.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Блёк пад абстрэлам.

Адозва Цэнтральнага Выбарнага Камітэту Блёку Нацыянальных Меншасьцяў у Польшчы.

Сябра [В. Багдановіч ?]. Нацыанальный Склад Блёку (прычыны не ўваходу літоўцаў і расейцаў).

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (працяг).

В. Багдановіч. Беларускі Пасольскі Клюб і яго праца ў Сойме і Сэнаце ў 1922 – 1927 г. (Аканчаньне).

Царкоўная хроніка (Украінскі царкоўны зьезд на Валыні. Пастрыжэньне ў манахі студэнтаў багаслоўскага факультэту. Юбілей мітр. Еўлогія. Энцыкліка (пасланьне) Рымскага папы).

№ 4 – 10 лютага (канфіскаваны польскімі ўладамі).

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. "Блёк меншасьцяў" і Блёк "спулпрацы з жондам".

В. Багдановіч. Сумная гадаўшчына [аб гадаўшчыне забойства мітрапаліта Варшаўскага Георгія архімандрытам Смарагдам].

"Урадовец" які "робіць" выбары.

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (працяг).

Сябра [В. Багдановіч ?]. Беларуская выбарная справа.

Царкоўная хроніка (Юбілей мітр. Еўлогія. "Сергіеўскія лісткі").

№ 5 – 16 лютага.

Сябра [В. Багдановіч ?]. Мы і "Р.Н.О"[4].

---

[4] Рускае народнае аб'яднанне (Русское народное объединение) – грамадска-палітычная арганізацыя рускай меншасці ў Польшчы, якая дзейнічала ў 1926 – 1939 гг.

“Урадовец” які “робіць” выбары [паўтор з папярэдняга нумару].

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (працяг) [паўтор з папярэдняга нумару].

Сябра [В. Багдановіч ?]. Беларуская выбарная справа [паўтор з папярэдняга нумару].

Ян Гаротны. Новадворская царква (Пісьмо да Рэдакцыі).

Царкоўная хроніка (Сінод праваслаўнай (ціханаўскай) царквы ў С.С.С.Р. Юбілей мітр. Еўлогія. “Сергіеўскія лісткі”).

№ 6 – 28 лютага.

Адозва Беларускага нацыянальнага камітэту ў Вільні.

Да грамадзян выбаршчыкаў Лідзкага вокругу.

В. Багдановіч. Бяз грунту (Да пытаньня аб прававым і кананічным становішчы Праваслаўнай Царквы ў Польшчы).

Сябра [В. Багдановіч ?]. Беларуская выбарная справа.

Працэс “Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады” (Першы дзень).

Сябра [В. Багдановіч ?]. “Бэ-бэ” і яго “спаўпраца” з жондам.

№ 7 – 7 сакавіка.

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. “Астатні акт”

Сябра [В. Багдановіч ?]. За каго галасаваць у Сэнат?

Галасы Расейцаў [адозва Часовага Рускага камітэта па выбарах у Вільні].

В. Багдановіч. 10 гадоў таму назад (З успамінаў аб працы Маскоўскага Сабору ў часе бальшавіцкага перавароту) (канчатак).

В. Багдановіч. Бяз грунту (Да пытаньня аб прававым і кананічным становішчы Праваслаўнай Царквы ў Польшчы) (працяг).

Сьведка. Працэс б. пасла В. Рагулі.

Царкоўная хроніка (Палепшаньне палажэньня архіеп. Пантэлеймана. Духоўная авіацыя [аб вяртанні святара Ф. Чыстоўскага ў Праваслаўе]. Філіп Марозаў кандыдат у архірэі?).

№ 8 – 24 сакавіка.

Сябра [В. Багдановіч ?]. “Пасьля бою”.

В. Багдановіч. Бяз грунту (Да пытаньня аб прававым і кананічным становішчы Праваслаўнай Царквы ў Польшчы) (працяг).

Занеманец. Эўропа і С.С.С.Р.

Сьведка. Працэс б. пасла В. Рагулі (канчатак).

Сьведка. Працэс "Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады" (працяг).

Царкоўная хроніка (Праваслаўнае Духавенства на жалаваньні. Праваслаўная царква ў Румыніі. Адстаўка рэктара Валынскай сэмінарыі.).

№ 9 – 24 красавіка.

Рэдакцыя. Хрістосъ Воскресе!

В. Багдановіч. Патрыярх Ціхан (8 сакавіка 1925 – 1928 г.).

В. Васілевіч [В. Багдановіч]. Перамога ідэі парлямэнтарызму.

В. Багдановіч. Бяз грунту (Да пытаньня аб прававым і кананічным становішчы Праваслаўнай Царквы ў Польшчы) (канчатак).

Цікаўны канфлікт Ватыкану з фашызмам.

Сьведка. Працэс "Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады" (працяг).

Царкоўная хроніка (Асвабаджэньне месцаблюсьціцеля Патрыяршага Прэстолу м. Пятра. З жыцьця Праваслаўнай Царквы ў Амэрыцы. Новы прыход у Горадзеншчыні. На багаслоўскім факультэці).

№ 10 – 29 красавіка.

Сябра [В. Багдановіч ?]. Небяспека новай вайны.

Сябра [В. Багдановіч ?]. Першыя шагі новага Беларускага Пасольскага Клюбу.

Праваслаўны. Праваслаўны рух у Прыкарпацкай Русі.

З-ц. Сацыялізацыя зямляробства ў С.С.С.Р.

Наглядчык. Цікаўны канфлікт Ватыкану з фашызмам (канчатак).

Царкоўная хроніка (Асвабаджэньне мітр. Пятра Круціцкага. Захварэў Канстантынопальскі Патрыярх. Пасха ў С.С.С.Р. Канчына пратаіерэя В. Туркевіча. Канчына сьв. К. Сьвіціча. Адраджэньне Віленскага Сьв.-Духаўскага Брацтва. Праваслаўны прыход у Плоцку. Каталіцкі касьцёл у С.С.С.Р.)

В. Багдановіч. Епіскап Аляксей аб Архіеп. Елеўферыі.

Беларуская зарніца (Вільня)

Рэдактар-выдавец: сьвяшч. А. Коўш[5]

1928 г.

№1 – 1 верасьня.

Ад рэдакцыі.

Вукал [св. А. Коўш]. Беларусізацыя праваслаўнай царквы.

Бердзяеў. Царства Божае і царства кесара.

Пастанова Сьвяшчэннага Сыноду Праваслаўнай Мітраполіі ў Польшчы [аб мовах багаслужэння і казанняў у Польскай праваслаўнай царкве].

Алі [св. А. Коўш]. Думкі проціў небясьпечнага бязвер'я.

А.К. [св. А. Коўш]. Узаемаадносіны духавенства і прыхаджан.

А.С. Мітрапалітальная Рада.

Чарнеўскі. Пільная справа.

Каму гэта карысна?

Націск расейскага філянтрапічнага таварыства на Духаў манастыр.

Хроніка (Пятніцкая царква. Школьныя справы).

№ 2 – 15 верасьня.

Беларускі рэлігійны гымн.

Алі [св. А. Коўш]. Царква і Дзяржава.

Архіпастырская адозва Яго Блажэнства, Блажэньнейшага Дзіанісія, Мітрапаліта Варшаўскага, Валынскага і ўсёй Польшчы да ўсечаснога Духавенства Мітраполіі, ад 1 серпеня 1928 году.

Бердзяеў. Царства Божае і царства кесара (працяг).

К. Буйла. Люблю наш край [верш].

Адзін з бацькоў. Рэлігійнае ўзгадаваньне беларускай вучнёўскай

---

[5] Протаіерэй Аляксандр Коўш (1884–1943 (?)) – праваслаўны святар, грамадскі дзеяч. Прымаў актыўны ўдзел у беларускім нацыянальным руху, выступаў за беларусізацыю Праваслаўнай царквы. Выкладаў Закон Божы ў Віленскай беларускай гімназіі, некаторы час служыў у Вільні ў царкве Міхаіла Архангела на Сніпішках, у Пятніцкай царкве. Па некаторых дадзеных, забіты гестапа ў 1943 г.

моладзі.

М. Чарнеўскі. Праўду на сьвет!

Прысяга на беларускай мове.

Сако. Пятніцкая царква.

Хроніка (Арганізацыйная Камісія па скліканьні Краявога Сабору. Катэдра Беларусазнаўства на праваслаўным Багаслоўскім Аддзеле Варшаўскага ўнівэрсытэту).

№ 3 – 1 кастрычніка.

Янка Купала. Вучыся [верш].

М. Чарнеўскі. Аб “крызісе” ў Хрысьціянстве.

Бердзяеў. Царства Божае і царства кесара (працяг).

Нацыянальны элемэнт у хрысьціянстве.

Якуб Колас. Родныя вобразы [верш].

Алі [св. А. Коўш]. Рукі прэч.

Канкардат заключаны Апостальскай Сталіцай і Рэспублікай Польскай

Вукол [св. А. Коўш]. Маральныя падставы кооперацыі.

Агляд прэсы.

Усім Акружным Управам, Гурткам і Сябрам Таварыства Беларускай Школы.

№ 4 – 15 кастрычніка.

О. Лотоцкі. Нацыянальны элемент у хрысьціянстве (канец).

Беларусы.

Бердзяеў. Царства Божае і царства кесара (працяг).

Я. Колас. Родны край [верш].

Канкардат заключаны Апостальскай Сталіцай і Рэспублікай Польскай (працяг).

Вукол [св. А. Коўш]. Значэньне кооперацыі ў жыцьці грамадзянства.

Сьвяшчэньнік А. Коўш. Віленскі Епархіяльны Склад.

Адзін з бацькоў. Яшчэ аб Пятніцкай Царкве.

№ 5 – 1 лістапада.

М. Багдановіч. Пагоня [верш].

Адрывак з уступнай лекцыі Блажэньнейшага Мітрапаліта Дзіанісія па пастырскаму Багаслоўю ў Варшаўскім Унівэрсытэце (4-га траўня 1926 г.).

Бердзяеў. Царства Божае і царства кесара (працяг).

Прычыны падзелу Царквы і варункі магчымага злучэньня.

Міхал. Сьвяшчэньнік [верш].

Канкардат заключаны Апостальскай Сталіцай і Рэспублікай Польскай (канец).

Ключановіч. Якубу Коласу [верш].

Літоўскі Статут (Беларускія законы).

Царкоўнае жыцьцё.

Праваслаўная Царква ў Латвіі.

Хроніка (Што гэта значыць? Мітрапалітальная Рада. Хаваньне нябошчыкаў у Вільні. Будаваньне гмаху для інтэрнату студэнтаў багасловаў. Праваслаўны Багаслоўскі Аддзел).

№ 6 – 15 лістапада.

Я. Купала. Замковая гара [верш].

Г. Пападапуло. Будучае змаганьне хрысьціянства з марксызмам.

Бердзяеў. Царства Божае і царства кесара (канец).

Алі [св. А. Коўш]. Прычыны падзелу Царквы і варункі магчымага злучэньня (працяг).

Царкоўныя Брацтвы на Беларусі.

Стан заканавучыцельскай справы ў Віленскай Япархіі ў 1928 г.

Сако. Маламажэйкаўская Царква.

Талстой аб кооперацыі.

№ 7-8 – 1 – 15 сьнежня.

Я. Колас. Вільня.

А.К. [св. А. Коўш]. Зара Хрысьціянства.

Пачатак Хрысьціянства на Беларусі.

Берасьцейская царкоўная вунія 1596 г.

А. Смоліч. Народы Беларусі.

А.С. Вільня.

Разборка праваслаўнае царквы [м. Вострава Уладаўскага павета].

Рэзалюцыя Вярхоўнай Рады Р.Н.А. па царкоўнаму пытаньню.

Стан заканавучыцельскай справы ў Віленскай Япархіі ў 1928 г. (працяг).

Пратакол [схода духавенства Даўгінаўскага благачыння Віленскай епархіі].

Алі [св. А. Коўш]. Балючая справа [аб цяжкім жыцці манашак Віленскага і Бярэзвіцкага манастыроў у Вільні].

Хроніка (Новы "Місіянер". Беларускае Дабрадзейнае Т-ва).

1929 г.

№ 1 – 1-15 студзеня.

А.К. [св. А. Коўш]. Хрыстос і дзеці.

Я. Колас. На Новы Год [верш].

Берасьцейская царкоўная вунія 1596 г. (канец)

Татарскі пастой [верш].

Прычыны падзелу Царквы і варункі магчымага злучэньня (працяг).

М. Гарэцкі. Старое замчышча.

Задача Царквы.

М. Багдановіч. Ян і Маці.

Сако. Нашыя абаронцы [аб адносінах часопіса да партыі Беларуская Хрысціянсская Дэмакратыя].

Словы заслугоўваючыя ўвагі.

Праэкт Статуту аб праўным становішчы польскае аўтакефальнае праваслаўнае царквы прыняты сьв. Сынодам 1 ліпня 1926 г. 26 лютага 1927 г.

Бюджэт Польшчы на 1929 год.

Загад Міністэрства Асьветы датычучы выкладаньня рэлігіі.

Пэдагогічная Рада Віленскае Беларускае Гімназіі. Грамадзяне радныя.

№ 2 – 1–15 лютага.

Бобуля. Палажэньне і абавязак вучыцеля веры.

Аб папскай непагрэшнасьці.

Абшар нашае Бацькаўшчыны.

Прамова беларускага архіяпіскапа Юрыя Каніскага.

Праэкт Статуту аб праўным становішчы польскае аўтакефальнае

праваслаўнае царквы прыняты сьв. Сынодам 1 ліпня 1926 г. 26 лютага 1927 г. (канец).

Аб апошніх падзеях у Віл. Беларускай Гімназіі (Комунікат Пэдагогічнай Рады Віленскай Беларускай Гімназіі).

Хроніка (Працэс Грамады. Новы Інспэктар Віленскае Духоўнае Сэмінарыі [беларускі дзеяч А. Міхалевіч]).

№ 3 – 1-15 сакавіка.

А.К. [св. А. Коўш]. Рэлігія і нацыяналізм.

С. Сарока. Малітва [верш].

Аб папскай непагрэшнасьці (працяг).

Я. Купала. На прадвесьні [верш].

У. Гр-віч. На парозе 1386 году.

З Беларускае Культуры.

Аб апошніх падзеях у Віл. Беларускай Гімназіі (Комунікат Пэдагогічнай Рады Віленскай Беларускай Гімназіі) (працяг).

Родная школа.

Хроніка (Працэс “Грамады”. Сьмерць жонкі А. Луцкевіча. Вечарына у Віленскай Духоўнай Сэмінарыі).

Пісьмо ў Рэдакцыю [ліст лідскага старасты Багаткоўскага адносна перадачы католікам Маламажэйкаўскай царквы].

№ 4 – 1-15 красавіка.

Інакент Хэрсонскі. Два шляхі.

А.К. [св. А. Коўш]. Сусьветная Ахвяра.

Сьмерць Праведніка.

Я. Колас. Гора мацеры [верш].

Аб папскай непагрэшнасьці (канец).

Віленскі Епархіяльны Склад.

Сако. Прыклад, заслугоўваючы вялікае ўвагі [аб царкоўных падзеях у в. Жабча на Валыні].

Думкі вялікіх людзей аб коопэрацыі.

Пісьмы ў Рэдакцыю.

№ 5 – 1 траўня.

Слова Сьвятога Іаана Златавустага на Вялікдзень.

А.К. [св. А. Коўш]. Сьвятлейшая з начэй…

Янка Купала. Хрыстос васкрос! [верш].

Сьв. Ан. Сагайдакоўскі. Узыйшло сонца.

Сьв. А. Паўлюкоўскі. Радасьць Васкрасеньня Хрыстова.

Я. Купала. Вялікдзень [верш].

А.К. [св. А. Коўш]. Вялікая Ноч.

Сако. Р.Н.А. аб становішчы Праваслаўнае Царквы ў Польшчы.

Алі [св. А. Коўш]. Вялікоднае яйка.

Сьвяшчэньнік І. Танашэвіч. Вялікодная пасха.

Алі [св. А. Коўш]. Будзьце шчырымі.

Сьветач Беларусі (Вільня)

Рэдактар: З. Зімавец (з № 1 за 1931 г. – У. Більдзюкевіч[6], з № 2 за 1931 г. – В. Смаленскі, з № 3 за 1931 г. – Я. Буряк, з № 1 за 1933 г. – У. Більдзюкевіч). Выдавец: Цэнтральны Беларускі Праваслаўны Камітэт[7]

1930 г.

№ 1 – 18 красавіка.

Янка Купала. Хрыстос Уваскрос! [верш].

Ад Рэдакцыі.

Сучаснае палажэньне Праваслаўнае царквы ў Заходняй Беларусі (З дакладу гр. У. Більдзюкевіча адчытанага 14/III – 1930 на канфэрэнцыі).

У. Маліся Беларускі праваслаўны народзе!

Слова Іоана Златавуснага на Вялікдзень.

Пратакол [Канферэнцыі прадстаўнікоў беларускіх праваслаўных арганізацыяў, праваслаўных прадстаўнікоў ад беларускіх культурна-асьветавых інстытуцыяў, прадстаўнікоў ад беларускага праваслаўнага насельніцтва і прыходаў з епархіі Віленскай і Горадзенскай, па справах беларусізацыі Праваслаўнае Царквы, якая

[6] Більдзюкевіч, Усевалад (1879 – пасля 1940) – беларускі грамадскі дзеяч паланафільскай арыентацыі. Быў сябрам паланафільскай Часовай беларускай рады, таварыства “Прасьвета”. На пачатку 1930-х гг. Разам з Т. Вернікоўскім заснаваў у Вільні Цэнтральны беларускі праваслаўны камітэт па беларусізацыі царквы.

[7] Падрабязней пра гэтую арганізацыю гл.: *Горны А.* Да гісторыі Цэнтральнага беларускага праваслаўнага камітэта па беларусізацыі царквы // Наша слова. 2012. №15. С. 6 – 7.

адбылася 14 сакавіка 1930 г. у м. Вільні].

Рэзалюцыя.

Беларускі рэлігійны гімн.

С.С. [С. Сарока]. Хвіліны Іскупленьня [верш].

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Беларусізацыя Пр. Царквы і расейцы.

К. Неабходнасьць саборнасьці.

Урадовы крызіс у Польшчы і Сойм.

XII угодкі 25 сакавіка 1918 года.

Закладайце мейсцовыя праваслаўныя Камітэты!

Весткі (Гэты дык адкрыта! Кансысторская мараль. Чужынцы дзеляць царкоўны скарб. Візыта).

Хроніка.

№ 2–3 – 30 траўня.

Цэнтр.Бел. Пр. Камітэт. Заклік да пастыраў і верных.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Беларусізацыя Праваслаўнае Царквы і духоўныя ворагі беларускага народу.

В. Борвіч. Дзе праўда і сьвятасьць.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Прадсаборчае сабраньне.

В. Борвіч. Агляд “працы”.

В. Борвіч. Слава! [пра святара А. Каўша].

Безстаронны. Кансысторскія пляны.

Весткі (Яшчэ аб кансысторскай маралі. Гісторыя аднаго дакумэнту. “Формуляр” кансысторскага ўрадоўца.)

Хроніка

Т. Вернікоўскі. У Рэдакцыю Газэты “Сьветач Беларусі”.

1931 г.

№ 1 – Ліпень.

Працы ня спынім!

Твер. [Т. Вернікоўскі]. Адносіны да саборнасьці.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Справа унійная.

Табальскі. На новыя пазыцыі.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Агляд дзеяльнасьці Ц.[энтральнага] Беларус.[кага] Праваслаўнага Камітэту па беларусізацыі Праваслаўнае Царквы.

В. Борвіч. Адказ “Старому іерею Юс’у”.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Неразважны крок [аб пераходзе праваслаўнага духавенства ва ўніяцтва].

Сарока. Ліст.

Хроніка.

№ 2 – Кастрычнік.

Ц.Б.П.К. і Моладзь.

С.С. [С. Сарока]. Глянь Божа… [верш].

С.С. [С. Сарока]. Бязьверра (папулярны нарыс).

Р.Т. Суд над студ. Сарокай.

Хрысьціянін. Неабходнасьць хрысьціянскага аб’яднаньня.

М. З кім змагацца?

Агляд прэсы.

Хаўрус Беларуска-Праваслаўнай Моладзі. Калі і хто?

“Слаўная” дзейнасьць. Ліст.

Цікавая гісторыя [аб праблеме перавода аднаго святара з Палескай у Віленскую епархію].

Справа Эпархіяльнага складу.

Крык маладое душы [ліст выпускніка Віленскай духоўнай семінарыі на імя рэктара].

Заплата [аб звальненні з Віленскай кансісторыі Д. Бохана].

Хроніка.

№ 3 – Лістапад.

Ад Рэдакцыі.

Прэзыд’юм Ц.Б.Пр. Камітэту. Слава старому змагару!

Вас. Б. Тодар Вернікоўскі (Біяграфічны нарыс).

С. Сарока. У. П-і. Успаміны [аб жыцці і дзейнасці Т. Вернікоўскага].

С.С. [С. Сарока]. Малітва (папулярны нарыс).

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Агляд “Слова”.

В. Борвіч. Саюзьнікі.

Хроніка.

С. Сарока. Адкрыты ліст.

1932 г.

№ 1 – Сакавік.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Для дабра царквы.

С. Сарока. Наказ хвіліны.

Ц.Б.П.К. і Духавенства.

Выпіска з Мэморыялу Ц.Б.П.К.

Антон Лінкевіч. Зло Віленскай эпархіі [аб протаіерэі М. Кушнёве].

В. Борвіч. Трагізм Віл. Белар. Гімназіяльнае моладзі.

Пастанова Зьезду благачынных Віл. Эпарх. 1-3 лютага 1932 г.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Незразуменьне, ці злая воля.

Спроба згоды.

Агляд прэсы.

Справы Царкоўнага жыцьця.

Бігамія.

Хроніка.

Пісьмо ў рэдакцыю [ад прыхаджан Віленскай Мікалаеўскай царквы святару А. Каўшу].

1933 г.

№ 1 – Чэрвень.

Прэзыдыюм Цэнтр. Бел. Прав. Камітэту. Адозва.

Мікола Антанюк. Роля і заданьні Ц.Б.П.К.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. Сумныя вынікі.

Братчык. Трагэдыя сельскага духавенства.

В. Гісторыя, якіх шмат.

а. Б і а. М. Награды.

В…іч. Сьвята-Духавы Манастыр у Вільні.

Вернік. [Т. Вернікоўскі]. Юбілей і сапраўднасьць [аб угодках служэння мітрапаліта Варшаўскага Дыянісія].

Незалежнік. Беларусь жыве!

Агляд прэсы.

Мэморыял [Цэнтральнага Беларускага Праваслаўнага Камітэта да мітрапаліта Дыянісія].

Комунікат.

Зн. «Внушение», «внушители», «внушаемые».

Sic. У справе вікарнага Епіскапа.

Хроніка.

Голас народу.

Т. Вернікоўскі. Пісьмо ў рэдакцыю.

1936 г.

№ 1 – Красавік.

Ад Рэдакцыі.

У. Б. [У. Більдзюкевіч]. У еднасьці – сіла!

У. Більдзюкевіч. Палажэньне духавенства.

Праваслаўны Беларус. На пераломе.

Раман Алелькавы. Пара скончыць!

Віленчук. У справе Вікарнага Епіскапа ў Вільні.

Супярэчнасьць.

З прэсы.

З царкоўнага жыцьця (Статут Праваслаўнае Царквы ў Польшчы. Пятніцкая царква. Утраквізм газ. “Слово”. Выступленьне ў Сойме пасла сьвяшч. Волкава. Аб вызначэньні новага сябры Віленскае Кансысторыі. Аб мітры кафедральнаму пратаіерэю ў Вільні).

Хроніка.

№ 2 – Лістапад.

Ад Рэдакцыі.

Іван Душкевіч. Агляд дзейнасьці Цэнтральнага Беларускага Праваслаўнага Камітэту.

Ант. Малевіч. Тодар Вернікоўскі.

У. Більдзюкевіч. Плата за чужыя грахі.

Рагнеда Сл. Польскія адносіны да Царквы.

У. Більдзюкевіч. Сэктанства.

Праваслаўны. Праваслаўны фронт.

З прэсы.

Хроніка (Справа Пятніцкай царквы. Сьвяткаваньне 5 угодкаў Ц.Б.П.К. і 75 угодкаў жыцьця старшыні К-ту грам. Т. Вернікоўскага).

Голас праваслаўнага беларуса (Вільня).

Рэдактар-выдавец: М. Маркевіч[8]

1931 г.

№ 1 – Лістапад.

Ад Рэдакцыі.

Мэты і мэтоды беларусізацыі.

Спадарожны. Да праблемы адраджэньня нацыянальнае Царквы ў Беларусі.

Чарговы рашучы крок на шляху беларусізацыі правасл. Царквы ў Віленшчыне.

Хроніка (Зьмены на службе ў Віленскай Епархіі. Распачынаюць барацьбу).

№ 2 – Сьнежань.

Без Народу – без Хрыста!

Аб Саборы і саборнасьці Праваслаўнай Царквы ў Польшчы.

З чаго спарадзілася дый як памерла гісторычная вунія.

Пропаганда вуніі т.зв. “Ц. Бел. Праваслаўн. (?) Комітэтам”.

Дзіўныя назначэньні на апошняй сэсіі сьв. Сіноду.

Открытое письмо священнику Александру Ковшу.

Адкрытае пісьмо ад прыходжан Віл. Сьв. Мікалаяўск. Царквы сьвяшчэньніку Аляксандру Каўшу.

Епархіяльны зьезд.

Хроніка (Справа прот. М. Кушнява – спынена прокуратурай. У Прачысьценскім Саборы. Чуткі аб пераводах. Нарады).

Да нас пішуць: Архім. Марозаў у ролі дабрадзея бедных.

З жыцьця правінцыі (сяло Залесьсе, Маладзечанскага павету).

1932 г.

№ 3 – Студзень – Люты – Сакавік.

“Изволися Духу Святому… но – не нам!”

---

8 Ініцыятарам выдання часопіса “Голас праваслаўнага беларуса” з’яўлялася т. зв. група Луцкевіча-Астроўскага (“беларуская санацыя”), якая дзейнічала ў Заходняй Беларусі ў 1930-я гады. Гл. напр.: Цэнтральны дзяржаўны архіў Літвы. – Ф. 51. – Воп. 7. – Спр. 979. Аркуш 1. Магчыма, актыўным аўтарам часопіса з’яўляўся Р. Астроўскі, які ў гэтыя часы выяўляў значную зацікаўленнасць царкоўнымі пытаннямі.

Сабornасьць і парлямантарызм (Разважаньні аб духу царкоўнай улады).

Адказ "Воскресному Чтенію" [адказ на артыкул "Из белорусского церковного движения"].

Протокол Пастырского Собрания духовенства г. Вильно, приходского и монашествующего г. Вильно – 21/X 1930 г. [аб дзейнасці святара А. Каўша].

"Герой церковного безвременья" [аб архімандрыце Філіпе Марозаве].

Агляд прэсы.

Неабходныя высьветленьні [спрэчка з часопісам "Сьветач Беларусі"].

Хроніка.

Царква і Народ (Вільня)

Рэдактар: Іван Балтручак

Выдавец: Яхім Красоўскі[9]

1932 г.

№ 1 – 5 жніўня.

Ад Рэдакцыі.

С. Завейка. Што трэба разумець пад славамі "Беларусізацыя Царквы".

Яго Блажэнству Блажэньнейшаму Дзіанісію Мітрапаліту Варшаўскаму, Валынскаму і ўсяе Польшчы. Просьба ад Беларускае Праваслаўнае Групы Студэнтаў У.С.Б.[10] у Вільні.

Я.К. Устаньце браточкі! [верш].

К.М. Беларусы і царква сьв. Міколы ў Вільні.

Хроніка.

1933 г.

---

9 Красоўскі, Яхім – беларускі грамадскі дзеяч, у канцы 1920-х гг. уваходзіў у кіраўнічыя структуры партыі Беларуская хрысціянская дэмакратыя.

10 Універсітэт імя Стэфана Баторыя ў Вільні

№ 1 – 15 лютага.

Пастанова Сьв. Сыноду [аб выкладанні Закона Божага ў роднай мове вучняў].

С. Сарока. Я веру… [верш].

С. Завейка. Элеўфэрыянства і наша будучыня.

Р. Ш. [Рыгор Шырма ?]. Хрысьціянства на Беларусі (Популярны гістарычны нарыс).

П.З. Бязбожнік.

С.С. [С. Сарока]. Трэба…

Хроніка.

Голас народу (вёска Ажуны, Дунілаўскае гм. Пастаўскага павету).